

Asiatekstinkääntäjien palkkiotiedustelu 2010:

Suorat asiakkaat ja käännöstoimistot ovat kaksi eri maailmaa

Sanahinnat nousseet, tuntihinnat laskeneet neljässä vuodessa

Palkkiotiedustelujen tarkoituksena on antaa tutkittua ajantasaista tietoa käännösmarkkinoilla pyydettävistä keskimääräisistä hinnoista. Tulokset auttavat esimerkiksi alalle juuri tulleita välttämään ali- ja ylihinnittelun ja toimeksiantajaa näkemään, mitkä eri tekijät vaikuttavat käännöspalveluiden hintoihin.

Asiatekstinkääntäjien palkkiotiedustelu toteutettiin Internetissä Webropol-kyselytutkimusohjelman avulla touko—kesäkuussa 2010. Suomen kääntäjien ja tulkkien liiton jäsenistössä oli tiedusteluhetkellä 1412 asiatekstinkääntäjää. Tieto palkkiotiedustelusta ja tiedusteluun vastaamisen mahdollistava henkilökohtainen Internet-osoite lähetettiin 21.5.2010 sähköpostitse 1320 asiatekstinkääntäjälle, jotka olivat ilmoittaneet sähköpostiosoitteensa liittoon. Tiedusteluun vastasi määräaikaan 13.6.2010 mennessä 243 henkilöä eli 17,2 % liiton kaikista asiatekstinkääntäjistä ja 18,4 % (viime vuonna 28,4 %) niistä asiatekstinkääntäjistä, jotka olivat saaneet sähköpostitse tiedon tiedustelusta.

Tiedustelu on tehty aikaisemmin kuusi kertaa: paperilomakepostituksena vuosilta 1995, 1997 ja 1999 sekä Internet-pohjaisena vuodelta 2002 ja vuosina 2005 ja 2006. Vuosien 1995—2006 tiedusteluihin vastasi 10—24 % liiton kaikista asiatekstinkääntäjistä.

Vuoden 2006 palkkiotiedustelussa kysyttiin vastaajien yleisimmin soveltamia hintoja kiinnittämättä huomiota eri asiakasryhmiin. Tiedustelun tuloksissa oli kuitenkin vihjeitä siitä, että toisaalta niin kutsuville suorilta asiakkailta ja toisaalta käännöstoimistoilta saadut toimeksiannot poikkeavat toisistaan niin hintojen kuin käytettyjen hinnoitteluperusteiden osalta. Siksi nyt tehdyssä tiedustelussa lähdettiin selvittämään palkkioita erikseen suorien asiakkaiden ja käännöstoimistojen osalta.

Kääntäjien esittämien toiveiden mukaisesti tutkittavien kielten määrää lisättiin edellisen tiedustelun 10:stä kielisuunnasta 20:een kielisuuntaan. Näin toivottiin parannettavan tiedustelun kattavuutta sekä parannettavan tulosten edustavuutta korkeamman vastausprosentin muodossa.

Palkkiotaso

Vastaajien tuli ilmoittaa hinnat ilman arvonlisäveroa, joten kaikki seuraavassa mainitut euromäärät ovat arvonlisäverottomia. Vastaajien anonymiteetin suojaamiseksi hinnat on julkaistu vain tapauksissa, joissa vastaajia on kolme tai enemmän.

Sanahinnat

Korkein lähdekielen sanahintojen mediaani (eli hintajoukon keskimäinen hinta) oli suorilta asiakkailta suomi—venäjä -käännöksistä veloitettu 0,30 e. Alin oli käännöstoimistoilta englanti—suomi, espanja—suomi ja viro—suomi -käännöksistä veloitettu 0,11 e. Vastaavasti korkein kohdekielen sanahintojen mediaani oli suorilta asiakkailta ruotsi—suomi, ranska—suomi ja ruotsi—englanti -käännöksistä veloitettu 0,23 e, ja alin oli käännöstoimistoilta englanti—ruotsi -käännöksistä veloitettu 0,12 e.

Kolmen kielisuunnan (suomi—englanti, ruotsi—suomi, saksa—suomi) esimerkinomaisessa tarkastelussa sanahinnat olivat korkeammat vuonna 2010 kuin vuonna 2006. Koska vuonna 2006 suorilta asiakkailta ja käännöstoimistoilta veloitettuja hintoja ei eroteltu toisistaan, vuoden 2006 mediaania verrattiin vuoden 2010 suorien asiakkaiden hintojen ja käännöstoimistohintojen mediaanien keskiarvoon. Vaikka tällainen ”keskiarvo” ei täyttäne kaikkia tilastotieteellisiä vaatimuksia, se mahdollistaa jonkinlaisen hintojen vertailun näiden kahden vuoden välillä.

Rivihinnat

Muunlaisia rivejä tai vakiosivuja laskutuksessaan käyttäviä kääntäjiä pyydettiin vastatessaan muuntamaan hintansa 60 merkkipaikan riviä vastaaviksi. Korkein lähdekielen rivihintojen mediaani oli suorilta asiakkailta portugali—suomi -käännöksistä veloitettu 2,40 e. Alin oli käännöstoimistoilta ranska—suomi -käännöksistä veloitettu 1,50 e.

Suomen kääntäjien ja tulkkien liitto –
Finlands översättar- och tolkförbund ry

Vastaavasti korkein kohdekielen rivihintojen mediaani oli suorilta asiakkailta espanja—suomi ja portugali—suomi -käännöksistä veloitettu 2,40 e, ja alin oli käännöstoimistoilta suomi—saksa -käännöksistä veloitettu 1,54 e.

Vertailuesimerkissä rivihinnat olivat laskeneet selvästi kahdessa kielisuunnassa ja hieman nousseet yhdessä kielisuunnassa vuodesta 2006 vuoteen 2010.

Tuntihinnat

Korkein tuntihintojen mediaani oli suorilta asiakkailta tanska—suomi ja portugali—suomi -käännöksistä veloitettu 57,50 e. Alin oli käännöstoimistoilta englanti—suomi ja ruotsi—suomi -käännöksistä veloitettu 35,00 e.

Vertailuesimerkissä tuntihinnat olivat laskeneet kaikissa kolmessa kielisuunnassa vuodesta 2006 vuoteen 2010.

Kielentarkistuksesta ja editoinnista vastaajat veloittivat yleisimmin käytetyn ajan mukaan (alle viidesosa ilmoitti kielentarkistuksesta ja editoinnista sivuhinnan). Nämä hinnat olivat samaa luokkaa kuin käännöstyön tuntihinnat siten, että suorilta asiakkailta veloitetujen tuntihintojen mediaani oli 45,00 e ja käännöstoimistoilta 40,00 e.

Asiatekstinkääntäjien suomalaisilta suorilta asiakkailta
veloittamat käännöshinnat eräissä kielisuunnissa vuonna 2010

Arvonlisäverottomien hintojen mediaanit euroina (vastaajien lukumäärä)					
Kielisuunta	lähdekielen sanalta	kohdekielen sanalta	lähdekielen riviltä	kohdekielen riviltä	tunnilta
suomi — englanti	0,18 (44)	0,17 (21)	1,90 (45)	2,00 (50)	49,38 (83)
suomi — ruotsi	0,20 (13)	0,21 (6)	2,00 (17)	1,95 (33)	45,00 (37)
suomi — venäjä	0,30 (3)	(2)	1,95 (7)	2,00 (16)	44,00 (15)
suomi — saksa	0,20 (6)	0,20 (4)	1,80 (9)	1,80 (14)	42,00 (13)
suomi — ranska	0,20 (4)	(0)	2,00 (3)	2,10 (8)	50,00 (11)
suomi — italia	(1)	(1)	(2)	2,00 (4)	50,00 (5)
suomi — espanja	0,20 (3)	(2)	(2)	2,38 (4)	47,50 (6)
englanti — suomi	0,15 (53)	0,20 (17)	1,80 (43)	1,94 (44)	45,00 (81)
ruotsi — suomi	0,17 (19)	0,23 (5)	1,85 (15)	1,88 (20)	46,00 (38)
saksa — suomi	0,15 (13)	0,20 (3)	2,00 (13)	2,00 (9)	45,00 (22)
ranska — suomi	0,15 (11)	0,23 (3)	1,54 (6)	2,00 (9)	45,00 (17)
venäjä — suomi	0,15 (4)	0,17 (3)	1,80 (9)	1,90 (13)	40,00 (15)
tanska — suomi	0,18 (4)	(0)	2,25 (4)	2,21 (4)	57,50 (6)
espanja — suomi	0,15 (4)	(2)	1,95 (4)	2,40 (3)	47,50 (6)
italia — suomi	0,14 (4)	(1)	2,00 (4)	2,00 (5)	42,50 (8)
viro — suomi	0,14 (4)	0,16 (3)	1,70 (5)	1,90 (6)	45,00 (6)
portugali — suomi	(1)	(1)	2,40 (3)	2,40 (3)	57,50 (4)
tšekki — suomi	(0)	(0)	(1)	(1)	(1)
ruotsi — englanti	0,20 (7)	0,23 (4)	2,00 (7)	2,00 (10)	47,00 (15)
englanti — ruotsi	0,20 (7)	(2)	2,00 (5)	2,01 (14)	52,00 (20)

Suurin ja pienin hinta kussakin sarakkeessa on lihavoitu.

Asiatekstinkääntäjien Suomessa toimivilta käännöstoimistoilta
veloittamat käännöshinnat eräissä kielisuunnissa vuonna 2010

Arvonlisäverottomien hintojen mediaanit euroina (vastaajien lukumäärä)					
Kielisuunta	lähdekielen sanalta	kohdekielen sanalta	lähdekielen riviltä	kohdekielen riviltä	tunnilta
suomi — englanti	0,15 (43)	0,17 (10)	1,60 (28)	1,65 (24)	40,00 (48)
suomi — ruotsi	0,16 (16)	0,16 (5)	1,60 (9)	1,60 (17)	40,00 (24)
suomi — venäjä	(2)	(0)	1,60 (7)	1,70 (13)	42,00 (11)
suomi — saksa	0,15 (5)	0,15 (5)	1,73 (5)	1,54 (8)	38,50 (6)
suomi — ranska	0,19 (4)	(2)	(2)	1,75 (3)	45,00 (7)
suomi — italia	(1)	(1)	1,60 (3)	1,60 (3)	37,50 (4)
suomi — espanja	(2)	(2)	(2)	2,25 (3)	47,50 (4)
englanti — suomi	0,11 (72)	0,15 (12)	1,60 (22)	1,60 (18)	35,00 (58)
ruotsi — suomi	0,14 (27)	0,18 (5)	1,80 (10)	1,65 (9)	35,00 (23)
saksa — suomi	0,12 (20)	0,19 (6)	1,80 (7)	1,73 (7)	37,50 (18)
ranska — suomi	0,12 (17)	(2)	1,50 (6)	(2)	40,00 (15)
venäjä — suomi	0,12 (4)	(1)	1,76 (4)	1,80 (10)	40,00 (12)
tanska — suomi	0,15 (7)	(0)	(0)	(2)	(2)
espanja — suomi	0,11 (6)	0,18 (3)	1,73 (3)	2,25 (3)	37,50 (6)
italia — suomi	0,13 (4)	(1)	1,60 (3)	1,60 (5)	40,00 (6)
viro — suomi	0,11 (4)	(2)	1,75 (4)	1,80 (5)	40,00 (5)
portugali — suomi	0,12 (3)	(1)	2,20 (3)	(2)	50,00 (3)
tšekki — suomi	(0)	(0)	(1)	(0)	(0)
ruotsi — englanti	0,17 (6)	0,18 (3)	(2)	1,70 (4)	40,00 (10)
englanti — ruotsi	0,15 (7)	0,12 (3)	(2)	1,80 (4)	40,00 (9)
<i>Suurin ja pienin hinta kussakin sarakkeessa on lihavoitu.</i>					

Veloittavatko paljon kääntävät korkeampia yksikköhintoja kuin vähemmän kääntävät?

Noin 200 vastaajan antamien tietojen mukaan 2/3 asiatekstikäääntäjistä käänsi sekä suorille asiakkaille että käännöstoimistoille alle 10 sivua viikossa.

Kun hintoja verrataan suhteessa tuotantomääriin esimerkinomaisesti kahdessa kielisuunnassa (suomi—englanti ja ruotsi—suomi), mitään yhtenäistä vaikutusta ei näy. ”Ahkerien” kääntäjien hintataso ei poikkea vähemmän ”ahkerien” kääntäjien hintatasosta. Kaksi heikkoa signaalia saattaa tosin erottua: (1) tuntihinta saattaa sitä olla korkeampi, mitä tuotteliaampi kääntäjä on (tosin tässäkin käännöstoimistoille tehdyt ruotsi—suomi -käännökset viittaavat aivan päinvastaiseen); (2) tuotantovolyymiltään keskimääräisillä kääntäjillä (10-19 sivua viikossa) saattaa olla korkeammat hinnat kuin vähän ja paljon kääntävillä. Näiden oletusten testaaminen vaatisi koko kyselyaineiston yksityiskohtaisen analyysin, mutta mitään välittömästi näkyvää yhteyttä tuotantovolyymiin ja hintojen välillä ei siis ole.

Vähimmäisveloitus

Toimeksiantokohtainen vähimmäisveloitus oli käytössä 170 vastaajalla suorilta asiakkailta tulleissa toimeksiannoissa ja 120 vastaajalla käännöstoimistoilta tulleissa toimeksiannoissa. Vähimmäisveloitusten mediaanit olivat vastaavasti 30,00 e ja 25,00 e.

Erityisveloitukset

Vastaajia, jotka eivät ottaneet lainkaan lisämaksua normaalin työajan ulkopuolella tehtävistä kiireellisistä toimeksiannoista oli hieman enemmän kuin niitä, jotka korottivat näissä tilanteissa hintaansa. Kaikkein arvokkaimpana pidettiin yötyötä, josta sekä suorilta asiakkailta että käännöstoimistoilta veloitettiin keskimäärin 50 % normaalia korkeampi hinta.

Käännöksen virallisesta vahvistamisesta perittiin yleisimmin 10,00 e. Apostillen noutamisesta peritty kertakorvaus oli yleisimmin 30,00 e.

Ylivoimainen enemmistö vastaajista ei korottanut lainkaan hintaa tilanteessa, jossa käännös oli tarkoitettu julkaistavaksi useassa eri mediassa. Suurin osa ei myöskään korottanut lainkaan hintaa, jos käännettävänä oli vaikea erikoisalan teksti taikka teksti oli asultaan hitaasti käännettävä. Jälkimmäisessä tapauksessa tosin melko suuri osa vastaajista käytti aikaveloitusta.

Alennukset

Käännösmuistiohjelmien käyttöön liittyviä alennuksia kysyttiin nyt kolmatta kertaa palkkiotiedustelun yhteydessä. Vuonna 2005 todettiin kysymysten olleen niin vaikeaselkoisia, että yksityiskohtaisia tuloksia ei saatu. Kysymyksiä ei seuraavakaan vuonna pystytty riittävästi selkeyttämään, sillä osa vastaajista ilmoitti normaalihinnasta antamansa alennusprosentin ja osa taas päinvastoin sen, kuinka suuren prosenttiosuuden normaalihinnasta he veloittivat. Nyt vuoden 2010 kyselyssä käytettiin vain yhtä kysymystä, joka pyrittiin tekemään mahdollisimman yksiselitteiseksi: ”Jos käännösmuistista löytyy 95% osuma, veloitukseni on _____ % normaalista hinnastani.” Tästä huolimatta osa vastaajista näyttää käsittäneen kysymyksen väärin päin, sillä vastausten vaihteluväli oli 0,3—100 %. Näin ollen vastauksista ei voida nytkään luotettavasti laskea keskimääräistä prosenttilukua.

Muista mahdollisesti hinnanalennukseen johtavista seikoista yleisin alennuksen antamisen syy oli se, että asiakkaana oli kääntäjäkollega. Tällöin annettu alennus (mediaani 17,50 %) oli myös korkeampi kuin muissa tilanteissa.

Päätelmät

Toive, että tutkittavien kielisuuntien kaksinkertaistaminen lisäisi kääntäjien osallistumista palkkiotiedusteluun, ei toteutunut. Vastausprosentti päinvastoin laski. Vastaajien vähälukuisuuden vuoksi uusien kielisuuntien mukaan ottamisesta ei saatu täyttä hyötyä myöskään palkkiotasojen selvittämisen kannalta, sillä usean kysymyksen kohdalla useassa kielisuunnassa oli vain 0—2 vastaajaa, jolloin vastauksia ei voida julkaista.

Kuluttajahintaindeksi nousi pisteluvusta 101,64 pistelukuun 109,44 toukokuusta 2006 toukokuuhun 2010 eli edellisestä palkkiotiedustelusta nyt tehtyyn. Hintavertailuesimerkissä sanahinnat olivat neljässä vuodessa nousseet kohdakkoin jopa indeksia enemmän. Tiedustelusta ei näy selvää syytä, miksi juuri sanahinnat ovat nousseet.

Rivihinnat ja niiden muutokset ovat hyvin epäyhtenäiset, ja rivihintojen yleistaso on tuskin noussut. Huolestuttavaa on tuntihintojen osittainen lasku. Tuntihinnat heijastavat parhaiten kääntäjän tulotaso, sillä työtunnin hinta ei riippune teknisten apuvälineiden kehityksestä yms. seikoista. Kääntäjien kokonaisansioiden kehityksestä ei ole tutkimustietoa.

Asiatekstinkääntäjien hintojen vertailuvuoden 2006 ja 2010 välillä kolmessa kielisuunnassa

		Arvonlisäverottomien hintojen mediaanit euroina			
Kielisuunta	Hinnoittelut apa	2006 kaikki asiakkaat	2010 suorat asiakkaat	2010 käännöstoimistot	2010 suorien asiakkaiden ja käännöstoimistojen "keskiarvo"
suomi — englanti	lähdekielen sanalta	0,15	0,18	0,15	0,165
	kohdekielen sanalta	0,15	0,17	0,17	0,170
	lähdekielen riviltä	1,95	1,90	1,60	1,750
	kohdekielen riviltä	2,05	2,00	1,65	1,825
	tunnilta	46,00	49,38	40,00	44,690
ruotsi — suomi	lähdekielen sanalta	0,15	0,17	0,14	0,155
	kohdekielen sanalta	0,17	0,23	0,18	0,205
	lähdekielen riviltä	1,85	1,85	1,80	1,825
	kohdekielen riviltä	2,10	1,88	1,65	1,765
	tunnilta	46,00	46,00	35,00	40,500
saksa — suomi	lähdekielen sanalta	0,13	0,15	0,12	0,135
	kohdekielen sanalta	0,13	0,20	0,19	0,195
	lähdekielen riviltä	1,80	2,00	1,80	1,900
	kohdekielen riviltä	1,85	2,00	1,73	1,865
	tunnilta	42,00	45,00	37,50	41,250

Vuoden 2006 palkkiotiedustelussa tehtyjen alustavien havaintojen mukaisesti nyt tehty palkkiotiedustelu vahvistaa, että hintataso on selvästi korkeampi suorilta asiakkailta saaduissa toimeksiannoissa kuin käännöstoimistoille tehdyissä töissä.

Lopuksi voittoa asiategstinkääntäjien lepsusta hinnoittelusta. Niin kuin aikaisemmissakin palkkiotiedusteluissa on todettu, asiategstinkääntäjien yleislinjana on, että lisähintaa ei pyydetä siitä, että käännös julkaistaan useassa mediassa. Useimmiten tämä tarkoittaa sitä, että kääntäjä luovuttaa osan tekijänoikeudestaan ilmaiseksi. Arvailujen varaan jää, johtuuko tämä hintakilpailusta vai mahdollisesti siitä, että asiategstinkääntäjät eivät tunne

Suomen kääntäjien ja tulkkien liitto –
Finlands översättar- och tolkförbund ry

tekijänoikeusasioita. Jotkut kääntäjät tarjoavat edelleen ilmaiseksi myös käännöksen virallisen vahvistamisen, vaikka virallisen (tai auktorisoidun) kääntäjän tutkinto selvästi oikeuttaa laskuttamaan tutkintoon perustuvista toimeksiannoista. Ja kääntäjien työaikajousto näyttää yhä lisääntyneen: yötyönä tehtäviä kiireellisiä toimeksiantoja vastaanottavista kääntäjistä 49,5 % ei lainkaan veloittanut asiakasta tästä joustavuudestaan, kun vastaava osuus vuonna 2006 oli 39,5 %; lauantaityötä ilman lisäveloitusta tekevien osuus oli nyt 51,4 % ja neljä vuotta sitten 48,8 %.

Tähän SKTL:n palkkietiedusteluun vastanneet asiatekstinkääntäjät antoivat kahteen kommentointikysymykseen myös sanallista palautetta, josta on koottu yhteenveto ("Palaute — risuja ja ruusuja").

Tiina Lähteenmäki
Esko Meriluoto